

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XX. De unione Armenorum, Decretum à Sancta Synodo Florentina sub Evgenio iij. Pont. Max. editum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Regem Armenorum, Sanctumque Gregorium (quem *Illuminatum* vocant, quia per illum ad fidem & baptismum fuerunt adducti) & B. Silvestrum Papam unionem olim fuisse initam; ac deinde inter orientales nationes nulla est, quæ ita firmiter Petri sedi adhaerit, ut Armeni: quam verò ob causam ab Ecclesia defecerint conicere licet ex historicorum scriptis; nimirum propter Decreta Concilij Chalcedonenfis sub LEONE primo & Martino Imperatore celebrati, quòd videlicet in eo ipso Concilio Eutycheus Abbas Constantinopolitanus, & Dioscorus Alexandrinus Episcopus, quorum opinionem Armeni sequebantur, damnati fuissent. Nam quòd tempore Philatrij Brixienfis Episcopi, & B. Augustini nondum ab Ecclesia se juncti essent, ex eo constat, quòd neuter eorum Armenorum hæresis mentionem faciat. Armeni itaque his hæreticis faventes decreta Concilij Chalcedonenfis admittere contempserunt.

At postea in Concilio Florentino, tempore Eugenij III. celebrata est Armenorum unio cum Ecclesia Catholica, quamvis nunc apud Armenos ipsos, sicut nec apud Græcos, unionis in illo celeberrimo Concilio, præsentis Imperatore Palæologo factæ, nullum ferè existat vestigium: & quamvis hodie aliqua illorum pars à Romana d'servuatur Ecclesia, major tamen eorum numerus, ac præcipuè Patriarchæ & Episcopi, paratissimi sunt ad redintegrandam, & confirmandam eandem unionem, præstandamque obedientiam Apostolicæ Sedi. Quemadmodum nuper à Religiosis nostri Ordinis, jussu Clementis VIII. Sanctæ memoriæ Papæ, in Perlarum Regis ditionem, salutis animarum causâ penetrantibus, relatione fide digna accepimus.

Natio Armena, quæ copiosissima est, teste Leonardo Episcopo Sidonienfi, (qui à Gregor. XIII. missus, omnes ferè Orientis Provincias perlustravit) duobus Patriarchis principalibus subiecta, quorum unus est Armeniæ majoris, residens in Monasterio & Ecclesia Emeazit, propè civitatem Eruan in Persia. Alius autem Armeniæ minoris, residens in civitate Sis in Cilicia, hodie dicta Caramania. Alij insuper Patriarchæ inter eandem nationem favore Turcarum creati reperiuntur, suntque exactores tributorum, quæ familia Armeniæ Turcis reddere tenentur. Alij etiam sunt coadjutores electi eorundem Patriarcharum, cum consensu Episcoporum & populi. Alij insuper sunt Primates, aut potius Patriarchæ ejusdem nationis, in ultimis partibus Persiæ, & in Constantinopoli, qui quantum vi juris subditi sint huic Patriarchæ Armeniæ majoris, quandoque tamen eum non recognoscunt.

Familia, quæ huic Patriarchatui majoris Armeniæ subdita, excedunt numerum centum & quinquaginta millium, præter monasteria quamplurima, Episcopos, Sacerdotes, Religiosos & Diaconos per multos.

Hujus Patriarchatus Magistri & Concionatores Armenica lingua, *Mortabiti* dicuntur, quibus natio ipsa non minorem obedientiam, quam ipsismet Patriarchis præstat.

In Provincia Neuvam, in ipsa quoque Persia, in duabus civitatibus degunt Armeni Catholici, qui Archiepiscopo Dominicani ordinis alijsque fratribus ejusdem familiae, subduntur, qui Latino ritu ac sub obedientia Romanæ sedis vivunt.

Patriarcha verò Armeniæ minoris habet sub ditione sua viginti quatuor Prælatos Episcopos, & Archiepiscopos, & ad duodecim Episcopos supe-

rioris vicinioresque Ecclesiæ Patriarchali, spectat electio Patriarchæ, quandoque tamen à populo Armeno, favore & jussu officialium Turcarum Patriarchæ creantur; postmodumque ab Episcopis & Archiepiscopis consensum obtinent, præcipueque populi favore Coadjutor cum futura successione ei deputatur, qui è Magistro & prædicatore post mortem præfati sui prædecessoris, à populo in Patriarcham recipitur & confirmatur.

Familia huic Patriarchatui subdita numero circiter viginti millium recensentur, aguntque in civitatibus, villis & castellis Syriæ & Ciliciæ, suntque viginti Monasteria centum Religiosorum, Sacerdotes trecenti, Diaconi & Clerici quamplurimi, qui eleemosynis propriaque industria vivunt. Hæc ex prædicto viro piissimo Leonardo Sidonienfi Episcopo: qui veritati consentanea pro eju's temporis ac rerum statu referebat. Verum Rex Persarum hac tempestate a mortuo vi, & potentia tam majorem quam minorem Armeniam à Turcarum tyrannide vindicavit, ac sibi subegit imperio. Pro juvenis Armenis legendus est præfatus Guido Carmelita; extat quoque Romæ professio fidei Armena lingua edita: cætera quæ dixerimus infra pro juvenis Schismaticis Orientalibus, consideranda sunt in Armenorum ad fidem reductionem: nunc verò sufficiat pauca ex unione ab Armenis cum Ecclesia Catholica in Concilio Florentino facta referre.

CAPVT XX.

De unione Armenorum, Decretum à Sancta Synodo Florentina sub EVGENIO III. Pont. Max. editum.

EUGENIVS Episcopus servus servorum DEI, ad perpetuam rei memoriam.

Exultate DEO adiutori nostro: jubilate DEO Iacob, omnes ubique, qui nomine censentur Christiano. Ecce enim iterum Dominus recordatus misericordis sue alium dissiidi lapidem non gentis & amplius inventatum annis, de Ecclesia sua auferre dignatus est: Et qui facit concordiam in sublimibus, & per quam in terra pax est hominibus bona voluntatis operisissimam Armenorum unionem sua ineffabili miseratione concessit.

Benedictus Deus & pater Domini nostri IESU Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. Intuens namque piissimus Dominus Ecclesiam suam, modò ab his qui foris sunt, modo ab his qui intra, non parvis agitari turbibus; ut inter ipsas respirare angustias, & ad resistendum fortior asurgere valeat, multis eam quotidie modis consolari & roborare dignatur.

Nam & pridem magnam illam Græcorum unionem, multas longè lateque continentium nationes & linguas: hodie vero hanc ipsam Armenicam populi, qui per Septentrionem, & Orientem in magna copia diffusus est, in eodem fidei & charitatis vinculo cum Sede Apostolica stabilivit. Hac profecto tam magna & mira sunt divina pietatis beneficia, ut non solùm pro utroque, sed ne quidem pro altero, satis dignas sua Majestati referre gratias possit intellectus humanus. Quis non vehementer admiretur uno eodemque tam brevi tempore, duo sic prælarata, & tot sæculis desiderata opera, in hoc

Sacro Concilio fuisse tam feliciter consummata? Vere à Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Quae enim hominum prudentia vel industria, nisi gratia Dei & capisset & perfecisset, has tales ac tantas res explere potuisset?

Laudemus jugiter & toto corde benedicamus Dominum, qui fecit mirabilia magna sibi, ipsique psallamus spiritu, psallamus & mente, oreque & opere, quantum finit humana fragilitas pro tantisque muneribus gratias agamus, orantes & obsecrantes, ut quemadmodum ipsi Graeci, atque Armeni unum cum Ecclesia Romana effecti sunt, ita fiant & ceterae nationes; praesertim Christi charactere insignita, & totus denique populus Christianus, omnibus odiis, bellisque extinctis, mutua invicem pace ac fraterna charitate quiescat & gaudeat. Ipsos autem Armenos magni laudum praecognis dignos esse merito censemus. Ut primum enim à nobis ad Synodum accesserint, tanquam ecclesiastica avidi unitatis, speculabiles, devotos, & doctos oratores suos, cum sufficienti mandato de suscipiendo videlicet, quicquid Spiritus Sanctus hanc Sanctam Synodum illustraverit, ex remotissimis Regionibus per multos labores marisque pericula, ad nos & hoc Sacrum Concilium destinaverunt.

Nos vero tota mente, ut nostrum pastorale decebat officium, cupientes tam sanctam perficere opus, saepe cum ipsis Oratoribus de hac sancta unione contulimus. Et ne vel parva huic sanctae rei dilatio fieret, deputavimus de omni statu hujus Sacri Concilii viros, juris Divini & humani doctissimos, qui cum omni cura, studioque & diligentia, rem istam cum ipsis pertractarent Oratoribus, ab eis accuratè inquirentes eorum fidem, tam circa divinae unitatem essentiam, & divinarum personarum Trinitatem, quam Domini nostri Jesu Christi humanitatem, & septem Ecclesiae Sacramenta, & alia ad fidem orthodoxam, & ritus universae Ecclesiae pertinentia. Multis itaque adhibitis disputationibus, collationibus, & tractationibus, postquam non mediocrem testimoniorum inspectionem, quae ex Sanctae Ecclesiae Patribus & Doctores deducta sunt, & earum de quibus agebatur rerum discussionem, tandem expeditè judicavimus, ne ulla in futurum de fidei veritate apud ipsos Armenos haesitatio esse valeat, atque idem per omnia sapiant cum Sede Apostolica, unioque ipsa stabilis ac perpetua sine ulla scrupulo perseveret, ut sub quodam brevi compendio orthodoxae fidei veritatem, quam super praemis Romanam proficitur Ecclesia, per hoc decretum sacro hoc approbante Florentino Concilio, ipsis Oratoribus ad hoc etiam consentientibus traderemus.

Deinde Sancta Synodus exponens Armenis fidei nostrae arcana, tradit symbolum Constantinopolitanum, asseritque in Christo duas naturas & unam personam, & quòd JESUS Christus est consubstantialis Patri sit secundum Divinitatem, & nobis secundum humanitatem, & in eo sint duae voluntates & duae operationes. Deinde explicat septem Sacramentorum formam, materiam, & effectum eorum, ac novissimè refert & amplectitur sancti Athanasii Symbolum, quae à nobis consalutò omituntur, quia nimis longa; & ferè omnia (exceptis his, quae ad Sacramenta pertinent) repetuntur in professione fidei inscripta à nobis, in fine hujus Tractatus adducenda. Demum lecta Bulla unionis Graecorum cum Latina Ecclesia, profertur Concilium dicens.

His omnibus explicatis, praedicti Armenorum Oratores nomine suo, ac sui Patriarchae, & omnium Armenorum, hoc saluberrimum Synodale decretum, cum omnibus suis capitulis, declarationibus, diffinitionibus, traditionibus, praecipis, & statutis, omnemque doctrinam in ipso delectid-

tam, nec non quicquid tenet & docet Sancta Sedes Apostolica, & Roma in Ecclesia, cum omni devotione & obedientia acceptant, suscipiunt & amplectuntur. Illos quoque doctores & sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, ipsi reverenter suscipiunt; quascunque vero personas, & quicquid Romana ipsa Ecclesia reprobat & damnat, ipsi pro reprobatis & damnatis habent, Proficientes tanquam veri obedientiae filij, nomine, quo supra, ipsius Sedes Apostolica ordinationibus & iussionibus fideliter obtemperare. Lecto autem solemniter in nostra, & hujus Sanctae Synodi praesentia, memorato decreto, mox dilectus filius Narses Armenus, nomine ipsorum Oratorum, in idiome Armenico publicè hac, quae sequuntur legit, quae inconcinnè dilectus filius Basilius, Ordinis fratrum Minorum, nosse & ipsorum Armenorum communis interpres, publicè sermone Latino in hunc modum ex scripto legit. Beatissime Pater, & sanctissima Synode, totum hoc sanctum decretum, quod nunc latine coram vestra publicè lectum est praesentia, fuit nobis pridè de verbo ad verbum in nostro idiome clarè expositum & interpretatum, quod quidem nobis optimè placuit & placet.

Ad majorem autem nostrae mentis expressioem, ejus effectum summam reperimus. In ipso continetur

Primo, qualiter populo nostro Armenorum traditus sanctum Symbolum Constantinopolitanum, cum illa additione *Filioque*, ut in Ecclesijs nostris, diebus scilicet Dominicis, majoribusque festivitatibus, intra Missarum solemnia, decantari seu legi debeat.

Secundo, definitionem quarti universalis Concilii Chalcedonensis de duabus naturis in una Christi persona.

Tertio definitionem de duabus Christi voluntatibus & operationibus, in sexto universalis Concilio promulgatam.

Quarto declaratis, quòd ipsa Chalcedonensis Synodus, & Beatissimus LEO Papa, rectè de duabus in una persona Christi naturis veritatem definiunt, contra impia Nestorij & Eutychij dogmata, jubetisque ut ipsum Beatissimum Leonem tanquam Sanctum, & fidei columnam veneremur. Atque non solum has tres Synodos Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, sed & omnes alias universales auctoritate Romani Pontificis legitime celebratas, reverenter suscipiamus.

Quinto, brevem formulam Sacramentorum septem Ecclesiae, videlicet Baptismi, Confirmationis, Eucharistiae, Poenitentiae, Extremae Unctionis, Ordinis, & Matrimonij; declarando quae sit cujusque Sacramenti materia, forma, & minister, quodque in Sacrificio Altaris, dum calix offertur, vino paululum aquae admisceri debet.

Sexto, quandam compendiosam Beatissimi Athanasii fidei regulam, quae incipit, *Quicumque vult salvus, &c.*

Septimo, Decretum unionis conclusae cum Graecis in hoc Sacro Concilio praedem promulgatum, continens, qualiter Spiritus sanctus ex Patre & Filio aeternaliter procedit, & quod illa additio *Filioque*, licet ac rationaliter ipsi Symbolo Constantinopolitano fuit appositae. Quodque in pane triticeo, azymo vel fermentato corpus Domini conficitur. Quid etiam credendum sit de panis Purgatorij & Inferni, ac vita Beata, & de suffragijs, quae pro defunctis fiunt. Item de plenitudine potestatis Sedi Apostolicae tradita à Christo, Beato

Petro

Petro & suis Successoribus, atque de Ordine Patriarchalium sedium.

Octavo, definitionem, ut de cætero Armeni has festivitates infrascriptis diebus, more univversalis Ecclesiæ, celebrare debeant, videlicet Annunciationis beate Mariæ Virginis, vicesima quinta Martij, Nativitatis B. Joannis Baptistæ, vicesima quarta Junij; Nativitatis Salvatoris nostri, secundum carnem, vigesima quinta Decembris; Circumcisionis ejusdem, prima Januarij; Epiphaniæ, sexta ejusdem Januarij; Præsentationis Domini in templo, seu Purificationis B. Mariæ, secunda Februarij. Nos igitur oratores, nomine nostro, nostrique Reverendi Patriarchæ, & omnium Armenorum, sicut & vestra Sanctitas in ipso Decreto attestatur, hoc saluberrimum Synodale Decretum, cum omnibus suis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & statutis, omnemque doctrinam in ipso descriptam, nec non quicquid tenet & docet Sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni devotione & obedientia, acceptamus, suscipimus, & amplectimur. Illosque Doctores & Sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, reverenter suscipimus. Quæcunque verò personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia reprobat & damnat, nos pro damnatis & reprobatis habemus. Proficientes tanquam veri obedientiæ filij, nomine, quo supra, ipsius Sedis Apostolicæ ordinationibus & jussionibus fideliter obtemperare. Datum Florentiæ in publica sessione Synodali solemniter in Ecclesia majori celebrata, anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo, decimo Kal. Decembris, Pontificatus nostri anno IX.

De Armenis, qui post reductionem Græcorum etiam ipsi instructionem fidei, secundum Romanam Ecclesiam, susceperunt ab Eugenio Papa IV. in Concilio Florentino, scribit idem S. Antonin. in *Eadem 3. parte tit. 22. cap. 1. §. 1. in fine*. Quod insuper Armeni & aliqui ex India miserunt Oratores suos Florentiam ad Dominum Eugenium, postulantes & supplicantes instrui & erudiri, in ijs, quæ sunt fidei, à Romana Ecclesia, & uniti cum ea in charitate Christi, qui examinati, in paucis reperiuntur dissentire à Catholica fide, & in illis subjecerunt se correctioni Apostolicæ sedis; quæ de concilio Prælatorum decrevit, eos in ritibus suis, qui non sunt contra veritatem fidei, tolerari; sicut & Græci, licet dissimiles sint à moribus Latinæ Ecclesiæ. In aliquibus verò, qui à fide vera discrepabant, prohiberi, ut qui Sacramentum Confirmationis non habebant in usu conferendi illi nationi, docentes eos, illud, sicut & cætera Sacramenta, debere accipere, credere, & conferre, & aliqua alia: quibus determinationibus acquieverunt. Ex quibus collige tolerandos esse ritus aliarum nationum, etiam si ab Ecclesia Romana dissentiant, dummodo in alijs Catholicæ sapiant: & hæc de Armenis.

CAPVT XXI.

De Georgianis, (alio nomine Iberis,) & eorum erroribus.

Inter cæteras Schismaticorum nationes, qui Orientalem regionem inhabitant, non sunt mino-

ris notæ Georgiani, quorum Præteolus in libro de vitis & seclis Hæreticorum, verbo *Georgiani*, ritus, mores ac simul errores breviter refert.

Georgiani (inquit) sunt ij, quos *Iberos* appellant Cosmographi, gens barbara & bellicosa, & quæ (authore Pio II. hujus nominis Romano Pontifice in sua *Cosmographia*) Armenico & Medico cultu utitur, Scytharumque more vivit, quorum cognati sunt & contermini. Habitat enim hæc natio in interiori Armeniæ parte ad septentrionem, & Euxinum viciis: quam Magnus Pompejus Romano Imperio subiecit: sed sub Constantino Cæsare, Helena filio, & Sylvestro Papa, ve bi Dei fœdera & fidem futuri regni suscepit, circa annum Domini 325.

Qui licet hodie Christum colant, procul tamen ab Apostolica sede, veritatis Magistra, colunt: & barbaris circumfusi genibus, non omnem puritatem Evangelij servant. Nam in Sacramentis & alijs plerisque rebus, Græcorum errores sequuntur. Eorum Clerici rotundas circumferunt coronas more nostro, Laici verò quadratas. Illustriores illorum mulieres Amazonum instar, armis in prælijs utuntur. In officijs Ecclesiasticis & Scriptis, quidam eorum lingua Græca, aliique Chaldaica uruntur.

Georgiani verò appellantur, à Divo Georgio, quem velut præcipuum patronum, & in sui prælijs contra Paganos velut signiferum & propugnatorem ingenii honore venerantur. Quocumque tendunt, turmatim incedunt, vexillum divi Georgij imagine insignium circumferentes, cujus opa & auxilio se in bello maximè juvari credunt. Archiepiscopum habent, qui in monte Sina claustrum divæ Catharinæ incolit, cui per omnia, ut nos summo Romanorum Pontifici, obtemperant. Cur verò tanto in honore Divum illum Georgium habeant, sit inde quòd ille primus ad fidem Christi Armenos Iberosque convertit, divinumque dogma apud eos disseminaverit: quamvis Rufinus & Sozomenus *lib. secundo cap. sexto*, & sequenti, & post eos Nicephorus *lib. 8. cap. 34.* mulierem captivam tantum illi causam præstitisse asserant. Quæ cum alias semper pudicè castæque vixerat, tum captiva quoque nihil de perate sanctioreque instituto remisit. Nam die noctæque pieratis exercitia exhibebat, jejuniis plurimum vacabat, continueque precationibus insistebat. Hæcenus Præteolus: quam mulierem fuisse Barbaris admirationis magnæ, ac suo exemplo & oratione, & miraculis, Reginam & Regem illius provinciæ, ad fidei cognitionem perduxisse, laus profectur idem Præteolus: sed hæc pro Georgianorum erroribus sufficiant; hi enim faciliè ex his, quæ contra Græcorum errores scripsimus, convincuntur.

De Georgianorum ad fidem Christianam conversione, Rufinus in *Historia Ecclesiastica lib. 1. cap. 11.* à quo omnes alij acceperunt, ut Nicephorus *lib. 8. cap. 34.* Sigibertus in *Chronica*, Genebrardus in *Chronographia lib. 2.* sub Sancto Marco Papa I. Supplementum Chronicorum *lib. 9.* qui in eum errorem lapsus est, ut putaret Iberiam esse, quæ hodie Scotia nuncupatur; cum revera aliud sit Ibero in continentis terræ, aliud Iberia insula prope Britanniam, & tunc aliud Hibernia, seu Irlanda Insula, aliud Scotia, quæ contigua est Angliæ, & pars antiquæ Insulæ Britanniæ.

Eorum conversionem ad fidem per captivam mulierem, præter Rufinum *ubi supra cap. 10.* tradunt Sozomenus *lib. 2. Ecclesiast. histor. cap. 6.* Catgod.